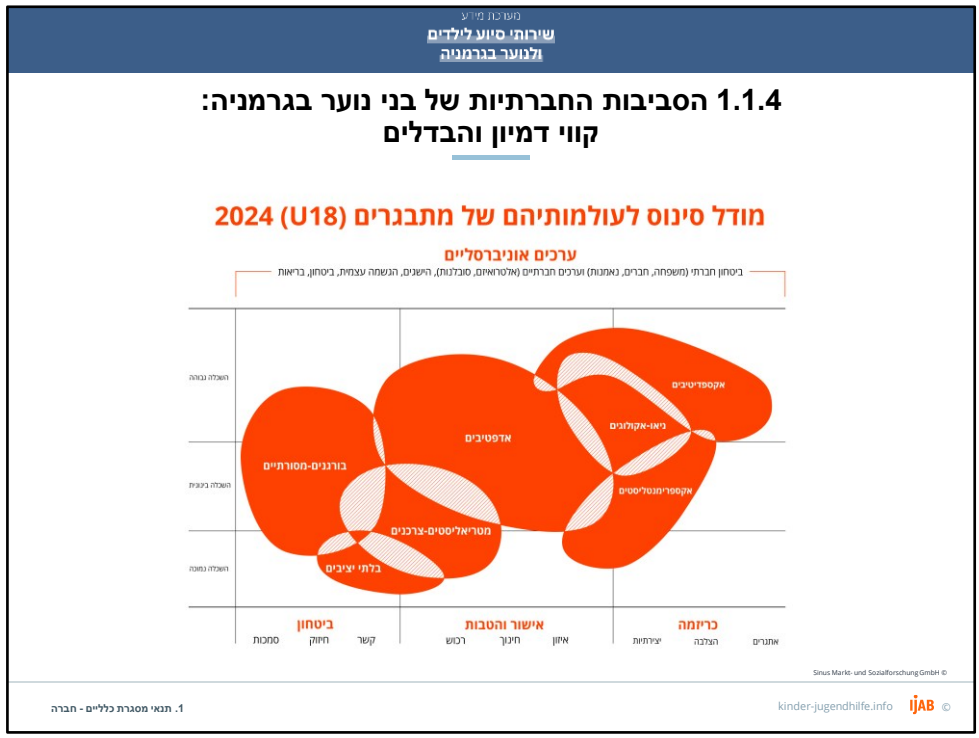

1. תנאי מסגרת כלליים - חברה

1.1.4 הסביבות החברתיות של בני נוער בגרמניה: קווי דמיון והבדלים

כמו במדינות מתועשות מערביות אחרות, הנוער בגרמניה אינו מהווה מקשה אחת ולעיתים ישנם הבדלים גדולים בעולמם של בני הנוער ובתנאי חייהם. יישום דגם המחלק את החברה לסביבות חברתיות שונות ("מילייה"), המאופיינות במצבים כלכליים שונים וגישות ערכיות שונות, חל כמובן לא רק על בני נוער, אלא גם על מבוגרים וילדים.

מכון SINUS פיתח מערכת לניתוח סביבות חברתיות של צעירים, שמצד אחד משקפת את הגיוון, ומצד שני מציעה סקירה כללית. השקופית מציגה את הדגם שיצר SINUS לשקף את עולמם של בני נוער בגילאי 14 עד 18 בשנת 2024 כדוגמה לשוני בין גיל הילדות והבגרות בקרב אוכלוסיות שונות בגרמניה.

שני צירי הניתוח העיקריים שבדגם באים לתאר את הסביבות החברתיות השונות של בני הנוער. על הציר האנכי משמאל מופיעות רמות החינוך הפורמאלי שעליהן ממוקמות הסביבות החברתיות השונות. על הציר האופקי התחתון מופיעות גישות ערכיות מרכזיות בעלות ביסוס אמפירי בסיטואציות שונות בחייהם של בני נוער. בין שני הצירים ניתן למפות את הסביבות החברתיות השונות כשדות, בעוד שכל אחד מהם מכיל שילוב של חינוך פורמאלי וגישות נורמטיביות בסיסיות.

התיאורים הבאים של הסביבות החברתיות נוסחו על ידי מכון SINUS:

בורגנים-מסורתיים: אנשי משפחה צנועים, אוהבי הטבע והבית, "עם שתי רגליים על הקרקע".

אדפטיבים: המיינסטרים המודרני המתמקד בהישגים ובמשפחה, עם נטונות גבוהה להסתגלות.

בלתי יציבים: צעירים שהיו להם תנאים התחלתיים קשים, אשר שואפים להתמצאות והשתתפות ומתאפיינים במנטליות של התמדה.

מטריאליסטים-צרכנים: המחצית התחתונה המתמקדת בשעות הפנאי ובמשפחה, עם שאיפות צרכניות מובהקות וחיבה למותגים.

אקספרימנטליסטים: הנון-קונפורמיסטים המתמקדים בהנהנתנות ובסצנת הבילויים, עם התמקדות בחיים כאן ועכשיו.

ניאו-אקולוגים: בני נוער בעלי מודעות לקיימות וטובת הכלל, המתאפיינים בחשיבה קוסמופוליטית ותחומי עניין אינטלקטואליים.

אקספדיטיבים: אנשי רשתות הקשרים המוכוונים להצלחה וייפסטייל, הנמצאים בחיפוש אחר גבולות חדשים וחוויות בלתי שגרתיות.

למרות האבחנה, מכון SINUS הצליח להראות במחקרים אמפיריים איכותיים לשנת 2024 שגם בני ארבע עשרה עד שבע עשרה מסכימים ביניהם על ערכים אוניברסליים (ראו שקופית למעלה).

עם זאת, בחברה הגרמנית ניתן לקבוע קריטריונים אחרים המתארים מצבי חיים וגישות תרבותיות שונות מאוד באוכלוסייה. ישנם הבדלים גדולים הנובעים ממצב כלכלי, המוצא האזורי (עיר/כפר), רקע של הגירה ומוצא אתני, מגדר, דת וכו'.

שירותי הרווחה לילדים ונוער פועלים בסביבות חברתיות שונות ומגוונות של ילדים, בני נוער ומבוגרים. לא ניתן לצאת מתוך הנחה שמדובר בקהל יעד הומוגני. בהינתן האבחנות הללו בין קהלי היעד, יש לפתח ולעצב תוכניות ושירותים שנותנים מענה לצרכים הספציפיים של כל אחת מן הקבוצות.

לקריאה נוספת

SINUS-Jugendstudie 2024, Wie ticken Jugendliche 2024? (5. SINUS-Jugendstudie) | SINUS-Institut (last accessed: 9 November 2024).